

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2020. szeptember 3.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 1215/2012/EU rendelet – Az 1. cikk (1) bekezdése – Hatály – Polgári és kereskedelmi ügyek – Joghatóság – Kizárólagos joghatóság – A 24. cikk 5. pontja – A határozatok végrehajtásával kapcsolatos jogviták – Valamely nemzetközi szervezet végrehajtás alóli mentességre alapított, zárolást elrendelő biztosítási intézkedés megszüntetésére, valamint további zárolási intézkedések foganatosításának megtiltására irányuló keresete”

A C-186/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) a Bírósághoz 2019. február 26-án érkezett, 2019. február 22-i határozatával terjesztett elő

a **Supreme Site Services GmbH**,

a **Supreme Fuels GmbH & Co KG**,

a **Supreme Fuels Trading Fze**

és

a **Supreme Headquarters Allied Powers Europe**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader (előadó) és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. december 12-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Supreme Fuels Trading Fze, a Supreme Fuels GmbH & Co KG, a Supreme Site Services GmbH képviselőiben J. van de Velden, G. van der Bend és B. Korthals Altes-van Dijk advocaten,

* Az eljárás nyelve: holland.

- a Supreme Headquarters Allied Powers Europe képviselőiben G. den Dekker advocaat, valamint D. Waelbroeck, D. Slater és I. Antypas avocats,
- a holland kormány képviselőiben M.K. Bulterman, M. A. M. de Ree és J. Hoogveld, meghatalmazotti minőségben,
- a belga kormány képviselőiben C. Pochet, C. Van Lul és J.-C. Halleux, meghatalmazotti minőségben,
- a görög kormány képviselőiben V. Karra, S. Papaioannou és S. Charitaki, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőiben G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: A. Grumetto avvocato dello Stato,
- az osztrák kormány képviselőiben J. Schmoll és F. Koppensteiner, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőiben R. Troosters és M. Heller, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. április 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 1. cikke (1) bekezdésének és 24. cikke 5. pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a svájci székhelyű Supreme Site Services GmbH, a németországi székhelyű Supreme Fuels GmbH & Co KG, illetve az Egyesült Arab Emírátsokban székhellyel rendelkező Supreme Fuels Trading Fze (a továbbiakban együtt: Supreme társaságok) és a belgiumi székhelyű Supreme Headquarters Allied Powers Europe (a Szövetséges Erők Európai Főparancsnoksága; a továbbiakban: SHAPE) között a zárolást elrendelő biztosítási intézkedés megszüntetése tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

- 3 Az Észak-atlanti Szerződés alapján felállított nemzetközi katonai parancsnokságok jogállásáról szóló, Párizsban, 1952. augusztus 28-án készült Jegyzőkönyv (a továbbiakban: párizsi jegyzőkönyv; kihirdette: az 1999. évi CXVI. törvény) I. cikkének a) pontja értelmében:

„a »Megállapodás« kifejezés az Észak-atlanti Szerződés tagállamai közötti, a fegyveres erők jogállásáról szóló, 1951. június 19-én, Londonban aláírt Megállapodást jelenti”.

4 A párizsi jegyzőkönyv XI. cikke szerint:

- „1. A Megállapodás VIII. Cikke rendelkezései értelmében egy Legfelsőbb Parancsnokság felperesként vagy alperesként részt vehet a jogi eljárásokban. Azonban a fogadó állam és a Legfelsőbb Parancsnokság vagy bármely, általa felhatalmazott alárendelt Szövetséges Parancsnokság megállapodhatnak, hogy a fogadó állam járjon el a Legfelsőbb Parancsnokság nevében bármely olyan jogi eljárásban, amely számára az adott parancsnokság részes Félnek minősül a fogadó állam bírósága előtt.
2. Szövetséges Parancsnokság vagyontárgya vagy anyagi javai ellen nem lehet végrehajtási intézkedést vagy elkobzási intézkedést vagy lefoglalást foganatosítani, kivéve a Megállapodás VII. Cikkének 6. a) bekezdésében és a XIII. Cikkében foglalt célok érdekében.”

Az uniós jog

5 Az 1215/2012 rendelet (10), (34) és (36) preambulumbekkezdése szerint:

„(10) E rendelet hatályának ki kell terjednie valamennyi jelentős polgári és kereskedelmi ügytípusra, eltekintve egyes, pontosan meghatározott ügyektől, [...].

[...]

(34) Biztosítani kell [a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i] Brüsszeli Egyezmény [HL 1972. L 299., 32. o.], [a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i] 44/2001/EK [tanácsi] rendelet [HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o., helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.] és e rendelet közötti folytonosságot, ennek érdekében átmeneti rendelkezéseket kell megállapítani. Ugyanez a folytonossági követelmény vonatkozik az 1968. évi Brüsszeli Egyezménynek és a helyébe lépő rendeleteknek az Európai Unió Bírósága általi értelmezésére is.

[...]

(36) A Szerződésben foglalt tagállami kötelezettségek sérelme nélkül, e rendelet nem érinti azoknak a kétoldalú egyezményeknek és megállapodásoknak az alkalmazását, amelyeket valamelyik tagállam egy harmadik állammal kötött a 44/2001/EK rendelet hatálybalépésének időpontja előtt, és amelyek az e rendelet hatály alá tartozó ügyeket érintik.”

6 E rendelet 1. cikkének (1) bekezdése előírja:

„E rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bíróság jellegére való tekintet nélkül. Ez a rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre, vagy az államnak a közhatalmi jogosítványai gyakorlása (*acta iure imperii*) során végrehajtott intézkedéseire vagy mulasztásaira vonatkozó felelősségre.”

7 A rendelet 4. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

8 A 1215/2012 rendelet 24. cikkének 5. pontja értelmében:

„A felek lakóhelyére való tekintet nélkül valamely tagállam következő bírósági kizárólagos joghatósággal rendelkezik:

[...]

5. a határozatok végrehajtásával kapcsolatos eljárásokra annak a tagállamnak a bíróságai, ahol a határozatot végrehajtották, vagy ahol azt végre kell hajtani.”

9 E rendelet 35. cikke a következőket írja elő:

„Valamely tagállam bíróságainál az adott tagállam joga alapján rendelkezésre álló ideiglenes intézkedések – beleértve a biztosítási intézkedéseket is – még akkor is kérelmezhetőek, ha az ügy érdemére vonatkozóan más tagállam bírósága rendelkezik joghatósággal.”

10 E rendelet 73. cikkének (3) bekezdése kimondja:

„E rendelet nem érinti azoknak a kétoldalú egyezményeknek és megállapodásoknak az alkalmazását, amelyeket valamelyik tagállam egy harmadik állammal kötött a 44/2001/EK rendelet hatálybalépésének időpontja előtt, és amelyek az e rendelet hatálya alá tartozó ügyeket érintenek.”

A holland jog

11 10. A Nederlandse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (holland polgári perrendtartás, a továbbiakban: polgári perrendtartás) 700. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Zárolást elrendelő biztosítási intézkedés elrendeléséhez azon bíróság ideiglenes intézkedésekről határozó bírójának az engedélye szükséges, amelynek illetékességi területén az érintett vagyontárgy vagy vagyontárgyak található(k), illetve amennyiben a biztosítási intézkedés nem vagyontárgyra vonatkozik, azon bíróság bírójának engedélye, amelynek illetékességi területén az adós vagy azon személy, illetve azon személyek egyikének lakóhelye található, akivel szemben a biztosítási intézkedést el kell rendelni.

(2) Az engedélyt olyan kérelem útján kell kérelmezni, amelyben fel kell tüntetni a foganatosítandó biztosítási intézkedés jellegét, valamint a felperes által hivatkozott jogosultság jellegét, és amennyiben e jogosultság pénzbeli követelés, annak összegét, illetve ha azt még nem határozták meg, annak maximális összegét, figyelembe véve a törvény által az adott biztosítási intézkedés típusára vonatkozóan előírt sajátos követelményeket is. Az ideiglenes intézkedésről határozó bíró rövid vizsgálatot követően hoz határozatot. [...]

[...]”

12 A polgári perrendtartás 705. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Az az ideiglenes intézkedésről határozó bíró, aki elrendelte a biztosítási intézkedést, bármely érdekelt fél kérelmére – a rendes bírói hatáskör sérelme nélkül – hatályon kívül helyezheti azt.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 13 A SHAPE a párizsi jegyzőkönyv alapján létrehozott, Monsban (Belgium) székhellyel rendelkező nemzetközi szervezet. A SHAPE irányítása alatt álló egyik regionális parancsnokság, nevezetesen az Allied Joint Force Command Brunssum (a brunssumi Összhaderőnemi Hadművelési Parancsnokság, a továbbiakban: JFCB) Brunssumban (Hollandia) található.
- 14 2001. december 20-i határozatával az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa engedélyezte a Nemzetközi Biztonsági Támogatási Erő (a továbbiakban: ISAF) létrehozását az afganisztáni biztonság megerősítése érdekében.
- 15 Az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO) 2003. augusztus 11-től átvette az ISAF hadművelési parancsnoklását, irányítását és koordinációját.
- 16 Amint az a Bírósághoz benyújtott iratokból kitűnik, a Supreme társaságok a 2006. február 1-jén, illetve 2007. március 15-én aláírt két „általános megrendelési megállapodás” (Basic Ordering Agreements, a továbbiakban: BOA megállapodások) alapján üzemanyagot szállítottak az SHAPE-nek az ISAF afganisztáni küldetéséhez. A BOA megállapodások 2014. november 30-án jártak le.
- 17 Az említett megállapodásokból eredő valamennyi költség fedezésének biztosítása érdekében a JFCB és a Supreme társaságok 2013 novemberében letéti megállapodást írtak alá, amelyben a Supreme társaságok „szállítóként” is szerepelnek.
- 18 E megállapodás értelmében:

„PREAMBULUM:

[...]

B. A szerződések lejártakor előfordulhat, hogy a feljogosított NATO-partnerek [...] bizonyos árkiigazításokat végeznek, meg nem fizetett számlákat vagy további díjakat [...] fizenek ki a Supreme [társaságoknak], vagy az esedékes összegeket a NATO és a feljogosított NATO-partnerek túlfizetés miatt visszatárolhatják és követelhetik.

C. A felek elismerik, hogy a szerződésekben előírt, a BOA [megállapodások] lejártakor esedékes esetleges költségek kifizetésére egyszerűsített számlázási mechanizmusok vonatkoznak.

Ezenkívül előfordulhat, hogy a szerződések lejártakor a NATO vagy a feljogosított NATO-partnerek nem rendelkeznek a jóváhagyott díjak megfizetéséhez szükséges pénzeszközökkel. E gyakorlati kérdések rendezése érdekében a felek megállapodtak abban, hogy a letéti megállapodás rendelkezései alapján letéti számlát nyitnak annak érdekében, hogy fedezzék a kártalanítási vagy egyéb árkiigazítási igényeket, és megkötik az alábbi letéti megállapodást.

A FELEK az alábbiakban ÁLLAPODNAK MEG:

[...]

2. Letéti számla nyitása

[...]

2.2 A felek megállapítják, hogy a letét (3.2. pont) alapján számított, a NATO vagy a feljogosított NATO-partnerek által történő kifizetést követően elhelyezett pénzeszközök továbbra is a NATO és a feljogosított NATO-partnerek tulajdonában maradnak. Az elhelyezett pénzeszközök tulajdonjogának bármiféle átruházására kizárólag az engedélyezett kártalanítási vagy más árkiigazítási igények fedezése érdekében kerülhet sor.

[...]

4. A szállító kötelezettségei

[...]

4.4 A szállító a kérelmeket közvetlenül a „pénzeszközök rendelkezésre bocsátása” munkacsoportnak továbbítja, és a letéttel szemben nem rendelkezik semmiféle igénnyel, jogosultsággal vagy jogcímmel.

[...]”

- 19 Az JFCB által a Supreme társaságoknál végzett pénzügyi ellenőrzéseket követően a Supreme társaságok a 2013. évre vonatkozóan túlfizetések miatt hozzávetőleg 122 millió USA-dollárt (USD) (hozzávetőleg 112 millió eurót) térítették vissza a NATO-nak. A visszatérített összeget a letéti megállapodás rendelkezéseinek értelmében Brüsszelben (Belgium) a BNP Paribas banknál nyitott letéti számlára utalták.
- 20 2015. december 1-jén a Supreme társaságok a rechtbank Limburg (limburgi bíróság, Hollandia) előtt keresetet indítottak a SHAPE és a JFCB ellen, amelyben különböző összegek levonását kérték a letéti számlán elhelyezett pénzeszközökből (a továbbiakban: érdemi eljárás). A Supreme társaságok kérelmük alátámasztására előadták, hogy a BOA megállapodások alapján üzemanyagot szállítottak a SHAPE-nek az ISAF afganisztáni küldetéséhez, a SHAPE és a JFCB pedig nem teljesítette a rájuk háruló fizetési kötelezettségeket.
- 21 A SHAPE és a JFCB a rechtbank Limburg (limburgi bíróság) joghatóságának hiányára alapított kifogást emelt a joghatóság alóli mentességre hivatkozva. 2017. február 8-i határozatával e bíróság megállapította joghatóságát a Supreme társaságok kérelmeinek elbírálására. 2017. május 4-én a SHAPE fellebbezést nyújtott be e határozattal szemben. Amint azt a Bíróság előtti tárgyaláson pontosították, a Gerechtshof 's-Hertogenbosch ('s-hertogenboschi fellebbviteli bíróság, Hollandia) 2019. december 10-i ítéletével hatályon kívül helyezte a rechtbank Limburg (limburgi bíróság) ítéletét, és megállapította, hogy a SHAPE és a JFCB joghatóság alóli mentessége miatt nem rendelkezik joghatósággal a jogvita elbírálására. Ezt az ítéletet megtámadták a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) előtt.
- 22 Ezen érdemi eljárással párhuzamosan két másik eljárás indult a rechtbank Limburg (limburgi bíróság) előtt.
- 23 A Supreme társaságok kérelmére az első nem kontradiktórius eljárás keretében a rechtbank Limburg (limburgi bíróság) ideiglenes intézkedésről határozó bírója a 2016. április 14-i határozatával engedélyezte a Supreme társaságok számára, hogy a Brüsszelben a BNP Paribas banknál vezetett letéti számlán elhelyezett pénzeszközök terhére 217 857 167 USA-dollár (USD) (hozzávetőleg 200 855 593 euró) összeget zároljanak. A zárolást elrendelő biztosítási intézkedést 2016. április 18-án fogatosították.

- 24 2017. március 17-én a SHAPE egy második eljárás keretében, mégpedig az alapügyhöz kapcsolódó ideiglenes intézkedés iránti keresettel a rechtbank Limburghoz (limburgi bíróság) fordult annak érdekében, hogy a bíróság szüntesse meg a 2016. április 14-i határozattal engedélyezett zárolást, és tiltsa meg, hogy a Supreme társaságok ugyanezen tényállás alapján további zárolásokat foganatosítsanak. Kérelmeinek alátámasztására a SHAPE végrehajtás alóli mentességre hivatkozott.
- 25 2017. június 12-i határozatával a rechtbank Limburg (limburgi bíróság) helyt adott a SHAPE kérelmeinek.
- 26 Ezt a határozatot a Gerechtshof 's-Hertogenbosch ('s-hertogenboschi fellebbviteli bíróság) 2017. június 27-én helybenhagyta, amely bíróság a SHAPE kérelmeinek elbírálására vonatkozó joghatóságát az 1215/2012 rendelet 35. cikkére, valamint a polgári perrendtartás 705. cikkére alapította, amely szerint, ha a holland bíróság engedélyt adott a zárolás foganatosítására, e bíróság hatáskörrel rendelkezik annak hatályon kívül helyezésére is.
- 27 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a Gerechtshof 's-Hertogenbosch ('s-hertogenboschi fellebbviteli bíróság) úgy ítélte meg, hogy a SHAPE-nek a végrehajtás alóli mentesség fenntartásához fűződő érdeke megelőzi a Supreme társaságoknak a követelésük behajtásához fűződő érdekét, és nem ellentétes az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt európai egyezmény (kihirdette az 1993. évi XXXI. tv.) 6. cikkével.
- 28 2017. augusztus 21-én a Supreme társaságok az utóbbi határozat ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztettek a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) elé.
- 29 E bíróság először is kifejti, hogy a Supreme társaságok által Belgiumban foganatosított, zárolást elrendelő biztosítási intézkedést már megszüntették, miután egy belga bíróság a Belga Királyság és a Holland Királyság között létrejött, joghatóságról, a csődről, valamint a bírósági határozatok, választottbírói határozatok és közokiratok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 1925. március 28-án Brüsszelben kelt egyezmény (a továbbiakban: az 1925. évi kétoldalú egyezmény) alapján engedélyezte a rechtbank Limburg (limburgi bíróság) 2017. június 12-i határozatának, illetve a Gerechtshof 's-Hertogenbosch ('s-hertogenboschi fellebbviteli bíróság) 2017. június 27-i határozatának végrehajtását. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a Supreme társaságok eljárásához fűződő érdeke továbbra is fennáll, mivel a rechtbank Limburg (limburgi bíróság) nemcsak engedélyezte a zárolás megszüntetését, hanem azt is megtiltotta, hogy a Supreme társaságok további zárolást foganatosítsanak a letéti számlán.
- 30 Ezt követően a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) kifejti, hogy hivatalból kell vizsgálnia, hogy az 1215/2012 rendelet 24. cikkének 5. pontja értelmében egy másik tagállam bírósága kizárólagos joghatósággal rendelkezik-e. Mindazonáltal ezen vizsgálat elvégzése előtt a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a SHAPE által benyújtott ideiglenes intézkedés iránti kérelem az 1215/2012 rendelet tárgyi hatálya alá tartozik-e.
- 31 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság először is arra keresi a választ, hogy az a körülmény, hogy a zárolás megszüntetésére irányuló eljárásban a SHAPE végrehajtás alóli mentességre hivatkozott, annak megállapítását eredményezheti-e, hogy közhatalmi jogosítványok gyakorlása során járt el, és így a jogvita nem tartozik az 1215/2012 rendelet tárgyi hatálya alá. E bíróság azt a kérdést is felteszi, hogy a jogvitának az 1215/2012 rendelet 1. cikke (1) bekezdése értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyként” való minősítésére milyen hatással lehet az a tény, hogy a zárolást az érdemi eljárás tárgyát képező szerződéses jogviszonyból eredő követelés alapján engedélyezték.
- 32 Arra az esetre nézve, hogy a jogvita az 1215/2012 rendelet hatálya alá tartozik, a kérdést előterjesztő bíróság másodsorban arra keresi a választ, hogy a zárolás valamely bíróság engedélye alapján történő megszüntetése az 1215/2012 rendelet 24. cikkének 5. pontjában előírt, valamely határozat

végrehajtására vonatkozó kizárólagos joghatóság körébe tartozik-e. E bíróság kétségei egyrészt abból erednek, hogy a joghatóság általános szabályai alóli kivételeket szigorúan kell értelmezni, másrészt pedig, hogy a végrehajtási eljárással szoros kapcsolatban álló eljárások e rendelet 24. cikke 5. pontjának hatálya alá tartoznak. E bíróság arra is választ vár, hogy e második kérdés elemzése során hogyan értékelendő az a körülmény, hogy a SHAPE végrehajtás alóli mentességre hivatkozott. Az említett bíróság véleménye szerint elképzelhető, hogy azon tagállam bíróságai, ahol a zárolást valamely nemzetközi szervezettel szemben elrendelő biztosítási intézkedést foganatosították, vannak a legmegfelelőbb helyzetben annak megítélésére, hogy a zárolás ellentétes-e azzal a végrehajtás alóli mentességgel, amelyre e szervezet az e tagállamot kötő nemzetközi szerződés vagy nemzetközi szokásjog alapján hivatkozik.

33 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy abban az esetben, ha a SHAPE által hivatkozott végrehajtás alóli mentesség befolyásolhatja az 1215/2012 rendelet alkalmazását, az eljáró bíróságnak milyen mértékben kell értékelnie, hogy e mentességre történő hivatkozás megalapozott-e. Közelebbről a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést veti fel, hogy a jelen ügyben hogyan alkalmazandó az a szabály, amely szerint a bíróságnak a rendelkezésére álló valamennyi elemet értékelnie kell, ideértve az alperes által e tekintetben felhozott kifogásokat is.

34 E körülmények között a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) a) Úgy kell-e értelmezni a [1215/2012] rendeletet, hogy a jelen ügghöz hasonló olyan ügy, amelyben egy nemzetközi szervezet

- i. az ellenérdekű fél által egy másik tagállamban harmadik személynél foganatosított zárolás megszüntetését, és
- ii. az azonos tényállás alapján történő ismételt zárolás tilalmának az ellenérdekű féllel szembeni elrendelését kéri,

minek során e kérelmek alapját a végrehajtás alóli mentességgel kapcsolatos kifogás képezi, teljes egészében vagy részben az e rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett polgári és kereskedelmi ügynek minősül?

b) Jelentőséggel bír-e az 1(a) kérdésre adandó válasz szempontjából, és ha igen, milyen jelentőséggel bír az a körülmény, hogy egy tagállami bíróság a zárolást az ellenérdekű felet – annak álláspontja szerint – a nemzetközi szervezettel szemben megillető olyan igény miatt engedélyezte, amely ebben a tagállamban az ügy érdemére vonatkozó eljárásban függőben van, és olyan üzemanyagok megfizetésével kapcsolatos szerződéses vitára vonatkozik, amelyeket egy, a nemzetközi szervezettel kapcsolatban álló nemzetközi szervezet által végrehajtott békefenntartó misszió részére szállítottak?

2) a) Az 1(a) kérdésre adandó igenlő válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni az 1215/2012 rendelet 24. cikkének 5. pontját, hogy olyan esetben, amikor egy tagállami bíróság engedélyezte a harmadik személynél történő zárolást, és e zárolást ezt követően egy másik tagállamban foganatosították, annak a tagállamnak a bíróságai, amelyben a harmadik személynél történő zárolást foganatosították, kizárólagos joghatósággal rendelkeznek az e zárolás megszüntetése iránti kérelem elbírálására?

b) Jelentőséggel bír-e a 2(a) kérdésre adandó válasz szempontjából, és ha igen, milyen jelentőséggel bír az a körülmény, hogy a nemzetközi szervezet a harmadik személynél történő zárolás megszüntetése iránti kérelme keretében végrehajtás alóli mentességgel kapcsolatos kifogást terjesztett elő?

3) Amennyiben az azon kérdésre adandó válasz szempontjából, hogy fennáll-e az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett polgári vagy kereskedelmi ügy, illetve hogy az e rendelet 24. cikke 5. pontjának hatálya alá tartozó kérelemről van-e szó, jelentőséggel bír az a körülmény,

hogy a nemzetközi szervezet a kérelmei keretében a végrehajtás alóli mentességgel kapcsolatos kifogásra hivatkozott, mennyiben köteles az eljáró bíróság annak vizsgálatára, hogy e kifogást jogosan terjesztették-e elő, és ennek során érvényes-e az a szabály, hogy a bíróságnak a rendelkezésére álló összes információt értékelnie kell, ideértve adott esetben az ellenérdekű fél kifogásait is, vagy másik szabály érvényes?”

A szóbeli szakasz újbóli megnyitása iránti kérelemről

- 35 A főtanácsnok indítványának ismertetését követően a SHAPE a Bíróság Hivatalához előterjesztett beadványával kérte, hogy a Bíróság az eljárási szabályzatának 83. cikke alapján rendelje el az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását. Kérelme alátámasztására lényegében arra hivatkozik, hogy a főtanácsnok az indítványának 90. és 100–103. pontjában a nemzetközi szervezetek működéséhez kapcsolódó ténybeli és jogi elemek téves értelmezésére alapította értékelését.
- 36 E 83. cikk alapján a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának megnyitását vagy újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha a fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényt hoz fel, illetve ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet a felek, illetve az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekeltek nem vitattak meg (lásd ebben az értelemben: 2013. december 12-i Carratù ítélet, C-361/12, EU:C:2013:830, 18. pont; 2019. április 11-i Bosworth és Hurley ítélet, C-603/17, EU:C:2019:310, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 37 Ezzel szemben az Európai Unió Bíróságának alapokmánya és eljárási szabályzata nem teszi lehetővé, hogy a felek a főtanácsnoki indítványra válaszként észrevételeket tegyenek (2017. február 15-i W és V ítélet, C-499/15, EU:C:2017:118, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 A jelen ügyben a SHAPE által az eljárás újbóli megnyitása iránti kérelmének alátámasztására felhozott érvelés a főtanácsnok jelen ügyre vonatkozó indítványának bírálatában áll. Márpedig, mivel a Bíróságot a főtanácsnok indítványa nem köti, nincs szükség a szóbeli szakasz újbóli megnyitására, valahányszor a főtanácsnok olyan tárgykört érint, amely tekintetében az alapeljárás feleinek más a véleménye (2014. április 3-i Weber ítélet, C-438/12, EU:C:2014:212, 30. pont).
- 39 Ilyen körülmények között a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően megállapítja, hogy a jelen ügyben minden szükséges adat rendelkezésre áll a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések megválaszolásához, és hogy a felek, illetve az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekeltek között az ügy eldöntéséhez szükséges valamennyi érv megvitatásra került.
- 40 Következésképpen a Bíróság úgy ítéli meg, hogy nem indokolt elrendelni az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

- 41 A SHAPE az első és a második kérdés elfogadhatatlanságára hivatkozik, amennyiben azok a zárolás megszüntetése iránti kérelemre, vagyis az első kérdés a) pontjának i. alpontjára és a második kérdés a) és b) pontjára vonatkoznak, azzal az indokkal, hogy azok hipotetikussá váltak, mivel a Supreme társaságok kérelmére a rechtbank Limburg (limburgi bíróság) 2016. április 14-i határozatával engedélyezett zárolást az ugyanezen bíróság által első fokon hozott, 2017. június 12-i határozatot,

illetve a Gerechtshof 's-Hertogenbosch ('s-hertogenboschi fellebbviteli bíróság) által másodfokon hozott, 2017. június 27-i határozatot követően már megszüntették, és azt az 1925. évi kétoldalú egyezmény alapján egy belga bíróság által kiadott engedélynek megfelelően végrehajtották.

- 42 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helyállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor tagadhatja meg a nemzeti bíróság által az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elbírálását, ha különösen az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmát illetően az eljárási szabályzat 94. cikkében meghatározott követelményeket nem tartják tiszteletben, vagy ha nyilvánvalóan kitűnik, hogy az uniós szabálynak a nemzeti bíróság által kért értelmezése vagy érvényességének vizsgálata semmilyen módon nem függ össze az alapeljárás tényállásával és tárgyával, vagy ha a probléma elméleti jellegű (2017. június 14-i Online Games és társai ítélet, C-685/15, EU:C:2017:452, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 43 Márpedig az alapügy körülményeiből nem tűnik ki, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által a zárolást elrendelő biztosítási intézkedés megszüntetése iránti kérelemre vonatkozóan előterjesztett előzetes döntéshozatali kérdések semmilyen kapcsolatban nem állnak a jogvita tényállásával vagy tárgyával, annál is inkább, mivel kizárólag e bíróság feladata, hogy meghatározza a Gerechtshof 's-Hertogenbosch ('s-hertogenboschi fellebbviteli bíróság) 2017. június 27-i, a rechtbank Limburg (limburgi bíróság) által 2017. június 12-én hozott határozatot jóváhagyó határozatával szemben előterjesztett felülvizsgálati jogkör korlátait.
- 44 Ebben az összefüggésben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 31. pontjában szintén rámutatott, az a kérdés, hogy a holland bíróságok az 1215/2012 rendelet alapján joghatósággal rendelkeznek-e a zárolás megszüntetése iránti kérelem elbírálására, nem tűnik sem hipotetikusnak, sem pedig olyanak, amely nyilvánvalóan nem áll összefüggésben az alapügy tényállásával vagy tárgyával.
- 45 Ilyen körülmények között az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elfogadhatónak kell tekinteni.

Az első kérdésről

- 46 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalma alá tartozik az olyan ideiglenes intézkedés iránti kereset, amelyet valamely tagállam bírósága előtt indítottak, és amelynek keretében valamely nemzetközi szervezet a végrehajtás alóli mentességére hivatkozik abból a célból, hogy elérje mind az eljáró bíróság tagállamától eltérő tagállamban foganatosított zárolás megszüntetését, mind pedig az azonos tényállás alapján történő ismételt zárolás megtiltását, és amely keresetet az ezen szervezet által biztosított békefenntartó művelethez szállított üzemanyagok megfizetésének elmulasztásából adódó követelésre vonatkozó alapeljárással párhuzamosan terjesztettek elő.
- 47 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy mivel az 1215/2012 rendelet hatályon kívül helyezte és felváltotta a 44/2001 rendeletet, amely utóbbi felváltotta az új tagállamoknak az alábbi egyezményhez való csatlakozásáról szóló későbbi egyezményekkel módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-én megkötött egyezményt (a továbbiakban: az 1968. évi Brüsszeli Egyezmény), a Bíróság által az utóbbi jogi eszközök rendelkezéseire vonatkozóan adott értelmezés az 1215/2012 rendelet rendelkezéseire is érvényes, amennyiben e rendelkezések „egyenértékűnek” tekinthetők (2019. július 29-i Tibor-Trans ítélet, C-451/18, EU:C:2019:635, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 48 Ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ lehessen adni, az első kérdés vizsgálatát három részre kell bontani, és először is elemezni kell, hogy az alapügy tárgyát képező ideiglenes intézkedés iránti kereset jellege milyen hatással van az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyekhez” való kapcsolódására, majd ezt követően meg kell vizsgálni az ítélkezési gyakorlat által annak érdekében kialakított kritériumokat, hogy valamely keresetet ugyanazon területhez tartozónak lehessen minősíteni, végül pedig azt, hogy e minősítés szempontjából milyen szerepet játszik a mentesség kiváltsága.
- 49 Ami először is az alapeljárás tárgyát képező ideiglenes intézkedés iránti kereset jellegének az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyekhez” való kapcsolódására gyakorolt hatását illeti, először is meg kell állapítani, hogy – amint az a Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik – e kereset ideiglenes intézkedések elrendelésére irányul egy olyan ténybeli helyzet megőrzése érdekében, amelyet a bíróság az ugyanazon felek között indított érdemi eljárás keretében mérlegel. Ennélfogva úgy lehet tekinteni, hogy az ilyen kereset az 1215/2012 rendelet 35. cikke értelmében vett „ideiglenes intézkedésekre, beleértve a biztosítási intézkedéseket is” vonatkozik, feltéve hogy e rendelet hatálya alá tartozik.
- 50 A Bíróságnak az 1968. évi Brüsszeli Egyezmény 24. cikkének értelmezésére vonatkozó, az 1215/2012 rendelet 35. cikkében szereplő egyenértékű rendelkezések értelmezésére is átültethető ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy az „ideiglenes intézkedések, beleértve a biztosítási intézkedéseket is” alatt azokat az említett rendelet hatálya alá tartozó ügyekben szereplő intézkedéseket kell érteni, amelyek ténybeli vagy jogi helyzet fenntartását szolgálják annak a jognak a megvédése érdekében, amelynek elismerését az érdemben eljáró bíróságtól kérték (lásd ebben az értelemben: 1992. március 26-i Reichert és Kockler ítélet, C-261/90, EU:C:1992:149, 34. pont).
- 51 Ami ezt követően az érdemi eljárás, valamint az ideiglenes és biztosítási intézkedések közötti kapcsolatot illeti, meg kell jegyezni, hogy a felek és a Bírósághoz észrevételeket benyújtó érdekeltnek nem értenek egyet abban a kérdésben, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kereset polgári és kereskedelmi ügyekre vonatkozik-e, és mint ilyen, az 1215/2012 rendelet hatálya alá tartozik-e. E tekintetben a Supreme társaságok és a görög kormány lényegében azt állították, hogy annak meghatározásához, hogy az alapügyben benyújtott ideiglenes intézkedés iránti kereset az 1215/2012 rendelet hatálya alá tartozik-e, az érdemi eljárás jellemzőire kell összpontosítani, míg a SHAPE arra hivatkozott, hogy az elemzésnek az alapügyben szóban forgó ideiglenes és biztosítási intézkedés jellemzőire kell vonatkoznia. Ezzel szemben az Európai Bizottság, valamint a holland és a belga kormány azon jogok elemzését részesítették előnyben, amelyek védelmét az ideiglenes és biztosítási intézkedés szolgálja.
- 52 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az ideiglenes vagy biztosítási intézkedések igen eltérő jellegű jogok védelmét szolgálják, így az a kérdés, hogy az 1968. évi Brüsszeli Egyezmény hatálya alá tartoznak-e, nem a saját jellegüktől, hanem az általuk biztosított jogok jellegétől függ (1979. március 27-i de Cavel ítélet, 143/78, EU:C:1979:83, 8. pont; 1992. március 26-i Reichert és Kockler ítélet, C-261/90, EU:C:1992:149, 32. pont).
- 53 A Bíróság azt is kimondta, hogy mivel az ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgya az 1968. évi Brüsszeli Egyezmény tárgyi hatálya alá tartozó kérdésre vonatkozik, ezen egyezmény alkalmazandó, és ennélfogva a 24. cikke megalapozhatja az ideiglenes intézkedésről határozó bíró joghatóságát még abban az esetben is, ha az ügy érdemére vonatkozó eljárás már megindult vagy megindítható, hiszen az ideiglenes intézkedéseket egy ilyen eljárással párhuzamosan fogadják el, és azok lényegében ugyanazon jogok védelmére irányulnak, mint az említett egyezmény (lásd ebben az értelemben: 1998. november 17-i Van Uden ítélet, C-391/95, EU:C:1998:543, 33. és 34. pont).

- 54 Ezen, a jelen ítélet 47. pontjában felidézetteknek megfelelően az 1215/2012 rendelet 35. cikkére is átültethető ítélkezési gyakorlatból következik, hogy azt, hogy az ideiglenes és biztosítási intézkedések e rendelet tárgyi hatálya alá tartoznak-e, nem a saját jellegük, hanem azon jogok jellege alapján kell meghatározni, amelyek védelmét az érdemi eljárásban biztosítani kívánják.
- 55 Másodszor, az ítélkezési gyakorlat által annak meghatározása szempontjából kialakított kritériumokat illetően, hogy az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” közé tartozónak minősül-e valamely kereset, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság megvizsgálta a peres felek közötti jogviszony jellegére vagy a jogvita tárgyára jellemző tényezőket (lásd ebben az értelemben: 2002. november 14-i Baten ítélet, C-271/00, EU:C:2002:656, 29. pont; 2011. október 18-i Realchemie Nederland ítélet, C-406/09, EU:C:2011:668, 39. pont; 2020. május 7-i Rina ítélet, C-641/18, EU:C:2020:349, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), illetve másodlagosan a kereset alapját és megindításának módját (lásd ebben az értelemben: 2013. április 11-i Sapir és társai ítélet, C-645/11, EU:C:2013:228, 34. pont; 2013. szeptember 12-i Sunico és társai ítélet, C-49/12, EU:C:2013:545, 35. pont; 2020. május 7-i Rina ítélet, C-641/18, EU:C:2020:349, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 56 Így, bár egyes olyan jogviták, amelyekben valamely hatóság áll szemben egy magánszeméllyel, a 1215/2012 rendelet hatálya alá tartozhatnak, ha a bírósági jogorvoslati kérelem *iure gestionis* aktusokra vonatkozik, más a helyzet akkor, amikor a hatóság közhatalom gyakorlása keretében jár el (lásd ebben az értelemben: 2020. május 7-i Rina ítélet, C-641/18, EU:C:2020:349, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 57 A peres felek valamelyike közhatalmi jogosítványainak megnyilvánulása a magánszemélyek közötti viszonyokban alkalmazandó szabályokhoz viszonyított többletjogosítványok folytán ugyanis kizárja azt, hogy az ilyen jogvita a 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett polgári és kereskedelmi ügyek területére tartozzon (lásd ebben az értelemben: 2020. május 7-i Rina ítélet, : C-641/18, EU:C:2020:349, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 58 Harmadszor felmerül a kérdés, hogy valamely nemzetközi szervezet által valamely jogvita keretében a végrehajtás alóli mentességre alapított kiváltságra való hivatkozás automatikusan kizárja-e ezt a jogvitát az 1215/2012 rendelet hatálya alól.
- 59 Ami egyrészt az államok joghatóság alóli mentességére vonatkozó nemzetközi szokásjogi elvet illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság kimondta, hogy a nemzetközi gyakorlat jelenlegi állása szerint az államok joghatóság alóli mentessége nem abszolút, hanem azt általában akkor ismerik el, ha a jogvita a szuverenitás körébe tartozó *iure imperii* aktusokra vonatkozik. Ezzel szemben kizárható e mentesség, ha a bírósági jogorvoslati kérelem *iure gestionis* aktusokra vonatkozik, amelyek nem közhatalmi jellegűek (lásd ebben az értelemben: 2020. május 7-i Rina ítélet, C-641/18, EU:C:2020:349, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 60 Másrészt, ami a magánjogi szervezetek joghatóság alóli mentességét illeti, a Bíróság kimondta, hogy azzal nem ellentétes az 1215/2012 rendelet alkalmazása, amennyiben az eljáró bíróság megállapítja, hogy az ilyen szervezetek nem éltek közhatalmi jogkörökkel (lásd ebben az értelemben: 2020. május 7-i Rina ítélet, C-641/18, EU:C:2020:349, 58. pont).
- 61 Az államok és a magánjogi szervezetek joghatóság alóli mentességére vonatkozó ezen ítélkezési gyakorlat átültethető arra az esetre is, amikor a mentességre alapított kiváltságra egy nemzetközi szervezet hivatkozik, függetlenül attól, hogy igazságszolgáltatás alóli mentességről vagy végrehajtás alóli mentességről van-e szó. Nem kérdőjelezheti meg ezt az értelmezést az a körülmény, hogy az államok joghatóság alóli mentességétől eltérően, amely az *in parem non habet imperium* elvén alapul (2020. május 7-i Rina ítélet, C-641/18, EU:C:2020:349, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), a nemzetközi szervezetek mentességeit főszabály szerint az e szervezeteket létrehozó szerződések biztosítják.

- 62 Ennélfogva, amint arra a főtanácsnok az indítványának 72. pontjában rámutatott, a mentesség valamely nemzetközi szervezet által a nemzetközi jog alapján hivatkozott kiváltsága nem képezi automatikus akadályát az 1215/2015 rendelet alkalmazásának.
- 63 Következésképpen annak meghatározása érdekében, hogy a végrehajtás alóli mentességre alapított kiváltságra hivatkozó valamely nemzetközi szervezetet érintő jogvita e rendelet tárgyi hatálya alá tartozik-e, vagy sem, meg kell vizsgálni, hogy a jelen ítélet 55. pontjában említett kritériumokra tekintettel e szervezet közhatalmi jogosítványokat gyakorol-e.
- 64 E tekintetben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 67. pontjában rámutatott, önmagában az a tény, hogy a nemzeti bíróság az 1215/2012 rendelet rendelkezéseire tekintettel megállapítja joghatóságát, nem sérti az e jogvitában részt vevő nemzetközi szervezet által a nemzetközi jog alapján hivatkozott mentesség védelmét.
- 65 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a zárolás – amelynek megszüntetésére az alapügyben előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kereset irányul – szerződéses jogviszonyból, nevezetesen a SHAPE és a Supreme társaságok között létrejött BOA megállapodásokból eredő követelések védelmét szolgálta. E megállapodások, noha a NATO által az afganisztáni béke és biztonság fenntartására irányuló hadművelet céljából a SHAPE részére történő üzemanyag-szállításra vonatkoznak, magánjogi jogviszonyt alapoznak meg az alapeljárás felei között, amelynek keretében e felek szabadon meghatározott jogokat és kötelezettségeket vállaltak.
- 66 A BOA megállapodások végrehajtása keretében szállított üzemanyagoknak a SHAPE általi későbbi felhasználása – amint azt a Bizottság az írásbeli észrevételeiben állította, és amint arra a főtanácsnok is rámutatott indítványának 103. pontjában – nem befolyásolhatja az ilyen jogviszony jellegét. Az a tény ugyanis, hogy bizonyos tevékenységek közcélokra irányulnak, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy e tevékenységeket *iure imperii* végrehajtott tevékenységeknek lehessen minősíteni, mivel azok nem felelnek meg a magánszemélyek közötti viszonyokban alkalmazandó szabályokhoz képest többletjogkörök gyakorlásának (lásd ebben az értelemben: 2020. május 7-i Rina ítélet, C-641/18, EU:C:2020:349, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 67 Ami az előterjesztett kereset alapját és megindításának módját illeti, szintén meg kell jegyezni, hogy a zárolás megszüntetését a kérdést előterjesztő bíróság előtt az általános jog szabályai, vagyis a polgári perrendtartás 705. cikkének (1) bekezdése alapján ideiglenes intézkedés iránti keresetben kérték.
- 68 A fentiekből következik, hogy – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok függvényében – sem az alapügyben szereplőhöz hasonló kereset alapján indult eljárás felei között fennálló jogviszony, sem az ilyen kereset alapja és megindításának módja nem utal az uniós jog értelmében vett közhatalmi jogosítványok gyakorlására, így az ilyen típusú kereset az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalma alá, és e rendelet hatálya alá tartozik.
- 69 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan ideiglenes intézkedés iránti kereset, amelyet valamely tagállam bírósága előtt indítottak, és amelynek keretében valamely nemzetközi szervezet a végrehajtás alóli mentességére hivatkozik abból a célból, hogy elérje mind az eljáró bíróság tagállamától eltérő tagállamban foganatosított zárolás megszüntetését, mind pedig az azonos tényállás alapján történő ismételt zárolás megtiltását, és amely keresetet az ezen szervezet által biztosított békefenntartó művelethez szállított üzemanyagok megfizetésének elmulasztásából adódó követelésre vonatkozó alapeljárással párhuzamosan terjesztettek elő, a „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalma alá tartozik, amennyiben e keresetet nem az uniós jog értelmében vett közhatalmi jogosítványok gyakorlása alapján indítják meg, amelynek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A második kérdéstről

- 70 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1215/2012 rendelet 24. cikkének 5. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a valamely tagállam bírósága előtt indított ideiglenes intézkedés iránti kereset elbírálására, amelynek keretében valamely nemzetközi szervezet a végrehajtás alóli mentességére hivatkozik abból a célból, hogy elérje mind a bíróság székhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban foganatosított zárolás megszüntetését, mind pedig az azonos tényállás alapján történő ismételt zárolás megtiltását, a zárolás foganatosításának helye szerinti tagállam bíróságai kizárólagos joghatósággal rendelkeznek.
- 71 Az 1215/2012 rendelet 24. cikke 5. pontjának szövegéből kitűnik, hogy a határozatok végrehajtásával kapcsolatos eljárásokra annak a tagállamnak a bíróságai rendelkeznek kizárólagos joghatósággal, ahol a határozatot végrehajtották, a felek lakóhelyére való tekintet nélkül.
- 72 A Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében az 1215/2012 rendelet 24. cikke 5. pontjának hatálya alá tartoznak azok a keresetek, amelyek a határozatok és okiratok eredményes végrehajtásának biztosítása érdekében ingóságra vagy ingatlanra vonatkozó kényszerintézkedéssel, korlátozással vagy kisajátítással kapcsolatos vitatás elbírálására irányulnak (2019. július 10-i Reitbauer és társai ítélet, C-722/17, EU:C:2019:577, 52. pont).
- 73 A jelen ügyben, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a SHAPE nem vitatja a tribunal de première instance francophone de Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság) által az 1925. évi kétoldalú egyezmény alapján a rechtbank Limburg (limburgi bíróság) 2017. június 12-i határozatának és a Gerechtshof 's-Hertogenbosch ('s-hertogenboschi fellebbviteli bíróság) 2017. június 27-i határozatának végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket, hanem azt kéri a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy rendelje el a zárolásnak a rechtbank Limburg (limburgi bíróság) által korábban egy *ex parte* eljárásban jóváhagyott megszüntetését, valamint tiltsa meg az azonos tényállás alapján történő ismételt zárolást. Márpedig meg kell állapítani, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló eljárás, amely önmagában nem az 1215/2012 rendelet 24. cikkének 5. pontja értelmében vett határozatok végrehajtására vonatkozik, nem tartozik e rendelkezés hatálya alá, tehát a zárolás foganatosításának helye szerinti tagállam bíróságai nem rendelkeznek kizárólagos joghatósággal.
- 74 Egyébiránt az a körülmény, hogy egy olyan nemzetközi szervezet, mint a SHAPE az ideiglenes intézkedés iránti keresetének alátámasztása érdekében végrehajtás alóli mentességre hivatkozik, nem képezi akadályát annak, hogy a bíróság az 1215/2012 rendelet alapján megvizsgálja joghatóságát. Az a kérdés ugyanis, hogy a valamely nemzetközi szervezet által hivatkozott mentességgel ellentétes-e az eljáró bíróságnak az ilyen kereset elbírálására vagy az ilyen szervezettel szembeni végrehajtási intézkedések meghozatalára vonatkozó joghatósága, egy későbbi szakaszban merül fel, e bíróság joghatóságának meghatározását követően.
- 75 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1215/2012 rendelet 24. cikkének 5. pontját úgy kell értelmezni, hogy a valamely tagállam bírósága előtt indított ideiglenes intézkedés iránti kereset elbírálására, amelynek keretében valamely nemzetközi szervezet a végrehajtás alóli mentességére hivatkozik abból a célból, hogy elérje mind a bíróság székhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban foganatosított zárolás megszüntetését, mind pedig az azonos tényállás alapján történő ismételt zárolás megtiltását, a zárolás foganatosításának helye szerinti tagállam bíróságai nem rendelkeznek kizárólagos joghatósággal.

A harmadik kérdéstről

- 76 A harmadik kérdés lényegében a valamely nemzetközi szervezet által felhozott, a végrehajtás alóli mentességére való hivatkozás megalapozottsága tekintetében a nemzeti bíróság által gyakorolt felülvizsgálat terjedelmére vonatkozik arra az esetre nézve, ha az első és a második kérdésre adott

válaszból az tűnne ki, hogy a hivatkozott végrehajtás alóli mentesség befolyásolja azt, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló ideiglenes intézkedés iránti kereset az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „polgári vagy kereskedelmi ügyek” körébe tartozónak minősül-e, illetve azt, hogy e rendelet 24. cikkének 5. pontjában meghatározott kizárólagos joghatóság szabálya alkalmasint alkalmazandó-e.

- 77 Mivel e kérdésekre a Bíróság úgy válaszolt, hogy a végrehajtás alóli mentességre való hivatkozás nem zárja ki automatikusan az ilyen keresetet az 1215/2012 rendelet hatálya alól, és nem befolyásolja a valamely tagállam bíróságának e kereset elbírálását illető joghatóságának megállapítására vonatkozó kritériumokat, a harmadik kérdést nem kell megvizsgálni.

A költségekről

- 78 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12–i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan ideiglenes intézkedés iránti kereset, amelyet valamely tagállam bírósága előtt indítottak, és amelynek keretében valamely nemzetközi szervezet a végrehajtás alóli mentességére hivatkozik abból a célból, hogy elérje mind az eljáró bíróság tagállamától eltérő tagállamban foganatosított zárolás megszüntetését, mind pedig az azonos tényállás alapján történő ismételt zárolás megtiltását, és amely keresetet az ezen szervezet által biztosított békefenntartó művelethez szállított üzemanyagok megfizetésének elmulasztásából adódó követelésre vonatkozó alapeljárással párhuzamosan terjesztettek elő, a „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalma alá tartozik, amennyiben e keresetet nem az uniós jog értelmében vett közhatalmi jogosítványok gyakorlása alapján indítják meg, amelynek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.**
- 2) **Az 1215/2012 rendelet 24. cikkének 5. pontját úgy kell értelmezni, hogy a valamely tagállam bírósága előtt indított ideiglenes intézkedés iránti kereset elbírálására, amelynek keretében valamely nemzetközi szervezet a végrehajtás alóli mentességére hivatkozik abból a célból, hogy elérje mind a bíróság székhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban foganatosított zárolás megszüntetését, mind pedig az azonos tényállás alapján történő ismételt zárolás megtiltását, a zárolás foganatosításának helye szerinti tagállam bíróságai nem rendelkeznek kizárólagos joghatósággal.**

Aláírások